

Štěpán Levenson chvíli stál na konci příjezdové cesty lemované stromy a díval se k domu. Tenhle pohled si vždycky ve škole představoval, když myslel na vánoční prázdniny. Ale od smrti jeho otce před třemi lety měl ten výjev smutnou příchuť.

Rodinné sídlo Woodehouse End bylo stejně krásné jako jindy, s vysokými štíty a zdobenými cihlovými komíny, z nichž k chladnému, šedému nebi stoupaly vysoké sloupy kouře. Vždycky to byl spíš otcův než matčin dům, a dokonce jako by v sobě měl cosi z otcovy klidné sebedůvěry.

Štěpán na chvíli zavzpomínal, jak se jim žilo, než otec zemřel - a než se matka znovu provdala.

Vzpomínal na ty doby s láskou, bez hořkosti. Přizpůsobil se novým poměrům důstojně a zdvořile, protože věděl, že právě to by od něj otec očekával. Tak jako tak byl stejně po většinu času ve škole.

Zhluboka se nadechl mrazivého vzduchu a vydal se po štěrkové cestě k domu.

„No ne, pan Štěpán!“ vykřikla služebná Elspeth, když otevřela hlavní dveře. „Čekali jsme vás nejdřív ve tři.“

„Stihl jsem dřívější vlak,“ řekl Štěpán.

„Měl jste zatelefonovat. Pan James by pro vás zajel na nádraží.“

„To nevádí. Rád se projdu.“

„Madam bude tak ráda,“ vykládala dál Elspeth.

„Bez vás to nejsou žádné Vánoce, pane.“

Štěpán se usmál. Byl rád, že je doma.

„Tak mě přece pusťte dovnitř, Elspeth,“ rozesmál se. „Je tu matka?“

Elspeth mu vzala kabát a tašku.

„Je v hale, pane, zdobí stromek. Měl byste ho vidět, pane. Je to obr!“

„To říkáte rok co rok, Elspeth,“ opáčil Štěpán.

„No, letos je to víc pravda než jindy,“ odpověděla a odešla i s jeho kabelou.

Štěpán musel uznat, že strom je skutečně ohromný. Jeho matka vzhlížela k majordomovi Hillsovi, který nejistě balancoval na vrcholku štaflí.

„Ne ne,“ říkala právě Štěpánova matka, „trochu doleva.“

„Jestli se chudák Hills nahne ještě víc doleva, máti,“ pronesl Štěpán, „tak spadne a zlomí si vaz.“

„Štěpáne,“ zvolala jeho matka, až Hills zakolísal ještě víc a upustil skleněnou kouli, kterou se pokoušel zavěsit. Roztříštila se na tisíc blýskavých střípků.

„Promiňte, madam,“ omlouval se Hills.

„To nevadí,“ zavrtěla hlavou. „Slezte dolů, no tak slezte. Myslím, že už to nejspíš bude stačit.“

„Jak si přejete, madam,“ řekl Hills a v jeho hlase byla znát úleva. „Pošlu Elspeth, ať to uklidí.“

Paní Levensonová přistoupila ke svému synovi a vzala jeho hlavu do dlaní.

„Jsem tak ráda, že jsi zase doma,“ řekla. „Jsi jako led, Štěpáne. Ať už jsi u krbu.“

„To je dobré, máti,“ ujistil ji. „Neblázni, prosím tě.“

„Tvůj otec bude moc rád, že jsi tu.“

Štěpán neodpověděl. Neměl v úmyslu přidat se k matčinu nejnovějšímu výmyslu, že bude nazývat jeho otčíma otcem, ale nechtěl se s ní hádat nebo ji zbytečně rozčilovat. Byly přece Vánoce.

„S tou zelení jste to možná trochu přehnali,“ změnil téma.

„Není to nádhera?“ spráskla ruce matka. „Lady Fairloveová měla o minulých Vánocích plný dům zeleného listí a vypadalo to báječně. Nechápu, proč jsme to dřív nikdy nedělali.“

Štěpán ohromeně zavrtěl hlavou. Sloupky scho-diště i rámy obrazů na stěnách obtáčely břechtanové

šlahouny. Vinuly se kolem lamp a křesel a noh stolu, byly přišpendlené k překladům nad pilíři.

Na každých dveřích visely cesmínové věnce, cesmínové větvičky byl poházené na policích a řím-sách a spolu s tisovými větvemi trčely z váz a džbánů. Všechny okenní parapety byly nazdobené obrovskými chumáči listů a bobulí.

„Všecko to nasbíral tvůj otec,“ dodala matka. „Trvalo mu to celou věčnost, ale víš přece, jak je vytrvalý.“

Štěpán se usmál. Jeho otčím nebyl zas tak špatný, ale vytrvalost se k jeho nejvýraznějším vlastnostem zrovna počítat nedala. Jeho hlavním životním cílem, jak se zdálo, bylo vyhnout se jakékoli konfrontaci se svou manželkou, a tak byl Štěpán přesvědčen, že pramenem té údajné „vytrvalosti“ je z valné většiny ona. Byl si jistý, že jeho otčím, kdyby záleželo jen na něm, by se milerád spokojil s několika rato-lístkami.

„Ale odkud to všechno je?“ zeptal se Štěpán. „Mám pocit, že na našich pozemcích se nenajde tak zane-řáděný koutek, aby se na něm dala nasbírat taková úroda.“

Štěpán si všiml, že jeho matka je náhle jaksi nesvá.

„Z Freyjina návrší,“ odpověděla bezstarostně.

Štěpán se na ni upřeně zahleděl. Odvrátila zrak a začala rovnat cesmínu v jedné z váz.

„Z Freyjina návrší?“ zopakoval Štěpán. „Víš přece, že otec všem zakázal –“

„Máš teď nového otce, Štěpáne,“ opáčila matka.
 „A ten není zdaleka tak pověřčivý.“

„Otec měl v úctě –“

„V úctě?“ přerušila ho matka popuzeně. „Neužívej toho slova v souvislosti s těmi pohanskými obyčeji.“

Když otec zemřel, Štěpánova matka našla útěchu v církvi. Její syn měl neodbytný dojem, že začala věřit, že manželův zájem o folklor a magii mohl mít podíl na jeho předčasné smrti. Před Štěpánem to nikdy nevyšlo, ale on vytušil, že tenhle postoj je tu neustále přítomný. Chlapcova dobrá vůle začala ochabovat.

„Když ti připadají pohanské, máti,“ oponoval, „tak proč tedy vůbec zdobit dům zelení? To určitě pohanské je. S křesťanstvím to přece nemá nic společného.“

„Nesmysl,“ odsekla.

„Nesmysl, jak to?“

„Cesmínové věnce představují trnovou korunu a bobule zas kapky krve.“

„Máti,“ vrtěl Štěpán hlavou, „víš snad velmi dobře, že –“

„Nebudu s tebou o tom diskutovat, Štěpáne,“ mávala matka rukama, jako by zaháněla vosu. „Ty i tvůj otec jste na mě byli vždycky moc velcí chytráci.“

Ano, pomyslel si Štěpán. Otec byl na tebe vždycky příliš chytrý. A proto sis za nového muže vybrala takového laskavého noumu.

A jakmile si to pomyslel, vešel jeho otčím do haly. „Štěpáne!“ zvolal se širokým úsměvem. „To je dobře, že jsi doma, hochu.“

„Zdravím vás, pane,“ odpověděl Štěpán. „Matka mi zrovna řekla, kde jste nasbíral všechen ten břechťan a cesmínu.“

„Nech si toho pána, synku,“ oponoval jeho nevlastní otec, „to přece není potřeba. Ano – ta zeleň. To víš, rozedral jsem si v ostružinách šaty na cáry, ale to mě nezastavilo. Jak se do něčeho pustím –“

Štěpán se kouzl do rtu. *Jsou Vánoce*, připomněl si. Usmál se a řekl, že už je vážně načase, aby šel do svého pokoje a vybalil si věci. Když vystoupal až na konec schodiště, podíval se dolů na svou matku a otčíma, jak spolu hovoří vedle stromku a záplavy břechťanu. Skoro jako by se díval na lesní mýtinu.

Říkal si, co by si o tom všem myslel jeho otec. Tušil, že by mu to přišlo spíš směšné než k zlosti, a tak se pokusil vzít tu myšlenku za svou. Zavřel za sebou dveře a poddal se konejšivému objetí důvěrně známého, nezměněného prostředí.

Nazítří byl Štědrý den, kdy Štěpánovi rodiče pravidelně pořádali slavnostní oběd, a tato tradice pokračovala – i když se po otcově smrti složení návštěvníků poněkud změnilo.

Mimo jiné bylo mezi hosty mnohem více žen. Štěpánova matka pozvala několik členek akvarelového kroužku, který před lety založila, a také dámy z výboru pro amatérský divadelní a operní klub, do něhož sama patřila. Když se Štěpán rozhlédl kolem stolu, uviděl, že jedinými muži jsou tu reverend Ashcroft, Štěpánův otčí a doktor Meadowes.

Doktor Meadowes tu byl jediný, koho bylo možné považovat za blízkého přítele zesnulého Štěpánova otce. Stejně jako on byl doktor amatérský historik. Oba uchvacoval folklor a dávná historie; společně sepsali knihu o mohyle, kterou před mnoha lety objevili při vykopávkách na vzdáleném okraji vesnice. Doktor Meadowes měl rozepsanou další, o zvycích a obyčejích ve zdejším kraji.

Netrvalo dlouho a téma zeleně přišlo na přetřes i při obědě. Štěpánův nevlastní otec do nejmenších podrobností líčil paní Darnleyové, která ve vsi vedla poštu, jak kvůli výzdobě sbíral všechnu tu cesmínu a břechťan. Paní Darnleyová mu naslouchala zdvořile, ale bez zájmu, dokud nezmínil zdroj všeho toho listí.

„Říkáte, že jste ho přivezl z Freyjina návrší?“ zeptala se jaksi polekaně. Ti, kdo seděli poblíž, ustali v rozhovoru a poslouchali.

„No ano,“ přisvědčil otčí a vůbec nevnímal tón její otázky. „Strašidelné místo.“

„Ach,“ řekla paní Darnleyová, „já bych se tam nevypravila ani za nic. Je to tam... nu, je to...“

Usilovně hledala vhodné slovo.

„Myslím, že je to dosti fascinující,“ doplnil ji reverend Ashcroft.

Štěpánova matka se zamračila. Reverend Ashcroft jí vždycky připadal příliš volnomyšlenkářský.

„Opravdu, reverende?“ ozvala se. „Čekala bych, že církev bude na podobné věci hledět s nedůvěrou. Vždyť víte, že tam vesničané pořád chodí a nechávají na kamenech různé věci, když chtějí dítě nebo něco takového. Je to skandál.“

Reverend Ashcroft se usmál.

„Mně to tak nepřipadá. Stromy a kameny a všechno, co známe, stvořil přece Bůh. Uctívání přírody je na konec uctíváním Boha a veškerého jeho díla.“

„Hmmm. No, nejsem si vůbec jistá, že v tom nemá prsty ďábel,“ oponovala hostitelka. „Celé mi to zavání čarodějnictvím.“

„Čarodějnictvím?“ zopakoval vikář. „Ne, to si nemyslím.“

„Musíme se mít na pozoru,“ prohlásila Štěpánova matka. „Pokaždé když nedokážeme podobnému rouhání zabránit, přichází ďábel zas o kousek blíž.“

„Já doufám, že už máme za sebou časy, kdy jsme trestali všechno, čemu jsme nerozuměli,“ vložil se do toho doktor Meadows. „Ti lidé nejsou o nic víc spřeženci ďáblu než vy nebo já, Beatrice. Jsou možná pošetilí, ale nemyslím, že by byli zlí.“

Sešpulila rty, ale neřekla na to nic.

„Obávám se ale, že jste udělal chybu, když jste tu zeleň sbíral na Freyjině návrší,“ pokračoval zachmuřeně doktor. „Ve vesnici to nebude dělat dobrotu.“

„Pche!“ vpadla do toho Štěpánova matka. „Nesmysl. Můj zesnulý manžel těmhle věcem ustupoval, ale s tím je konec. Freyjino návrší je na našem pozemku. Ti lidé sem vstupují neoprávněně! Jak se odvažují říkat nám, jak máme zacházet s vlastním majetkem!“

Štěpán se ohlédl ke krbu. Na římse stála urna, v níž byl uložen otcův popel. Nesmírně se mu po něm stýskalo.

„Divná věc,“ ozval se Štěpánův otčím. „Když jsem sbíral ty věci, stál tam chlápek a díval se po mně.“

„Opravdu?“ otázal se vikář. „Někdo ze vsi?“

Štěpánův nevlastní otec se pohodlně opřel.

„Nevím,“ odpověděl. „Myslím, že ne. Snažil se mě vyděsit, počítám. Povím vám bez mučení, že se mu to docela povedlo.“

„Vyděsit vás?“ podivil se vikář. „Jakpak to?“

„Inu,“ vysvětloval otčím, „pořád jsem ho měl na okraji zorného pole, chápete. Vždycky, když jsem se po něm otočil, uskočil z dohledu.“

„O tom ses mi nezmínil,“ pozvedla obočí Štěpánova matka.

„Vzpomněl jsem si na to až teď,“ vysvětloval otčím. „Párkrát už jsem si říkal, že toho nechám a zmizím, ale když už se do něčeho pustím, chci to dodělat,

prisámbůh. Měl jsem na káře svoji dvouhlavňovku, takže jsem věděl, že mi nic nehrozí, kdyby došlo na nejhorší.

V každém případě jsem si byl jistý, že na mě nezaútočí, že mě jen pozoruje. Nesnažil se mě zastavit, ale jsem přesvědčen, že by to byl moc rád udělal. Skoro jako by mě vyzýval, abych si jen zkusil sbírat dál. Cha! Zní to všechno pěkně hloupě, když se nad tím zamyslím.“

„Možná se vás snažil varovat,“ nadhodil doktor Meadows.

„Nebo tě spíš zastrašit,“ mínila Štěpánova matka. „To je nehoráznost! Už chápete, proč se musíme těmto věcem postavit, reverende? Nadnesu to na příštím setkání správy farnosti.“

„To bych na vašem místě opravdu nedělal,“ prohlásil doktor Meadows.

Štěpán z tónu doktorova hlasu poznal, že mluví smrtelně vážně. Všimla si toho i jeho matka. Našpulila sice rty a nepatrně zrudla, ale dál už to téma nerozvíjela.

„Nechceme přece místní namíchnout, co?“ mrkl Štěpánův otčím.

Doktor se chabě usmál a usrkl portského. Štěpán měl neodbytný dojem, že doktor má za to, že už se tak stalo a nedá se s tím nic dělat. (...)